

תת"ע 7126/08/15 - מדינת ישראל נגד אברהם אברויה

בית משפט השלום לתעבורה באשדוד

תת"ע 7126-08-15 מדינת ישראל נ' אברהם אברויה
תיק חיצוני: 38110415791

כבוד השופטת בכירה רבקה שורץ	בפני
מדינת ישראל	מאשימה
אברהם אברויה	נגד
	נאשמים

החלטה

בפני בקשה לחיוב המדינה בהוצאות ההגנה.

למבקש נרשם דוח ביום 19.10.14 בגין עבירה של שימוש בפלאפון במהלך נהיגה, שלא באמצעות דיבורית, בניגוד לתקנה 28(ב) לתקנות התעבורה.

המבקש הגיש בקשה להישפט ומועד הדיון נקבע למענה ליום 23.12.15.

במועד המענה כפר המבקש בעבירה בטלפון הנייד וציין כי בעת הנהיגה לכאורה, הטלפון הנייד היה בתיק בתוך תא המטען האחורי של הרכב.

התיק נקבע להוכחות ליום 13.3.16.

במועד שנקבע לשמיעת הראיות הנאשם התייצב ואילו עדי תביעה לא התייצבו.

במעמד הדיון ביקשה ב"כ המאשימה לחזור מאישום לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי.

הנאשם הסכים לביטול כתב האישום.

דא עקא, מיד לאחר הינתן ההחלטה עתר הנאשם להוצאות.

עמדת המבקש :

המבקש סבור כי יש לפסוק לו "פיצוי" בשל כך שנגרר לבית המשפט פעמיים. המבקש טען כי נגרמה לו עוגמת נפש

מרובה (עמ' 5 לפרוטוקול, שו' 1-11).

המבקש היפנה לטיעוניו במועד ההקראה כי כלל לא עשה שימוש בטלפון, כי המכשיר כלל לא היה בידו בעת הנהיגה, כי יש לו דיבורית ברכב כך שגם אם היה מקבל שיחה לו היה נזקק למכשיר, וכי הופתע כשהשוטר ייחס לו את העבירה ועל כן הראה לו כיצד הוא פותח את תא המטען מאחורי הרכב בו היה המכשיר.

הוסיף המבקש וטען, כי בידו תדפיס שיחות יוצאות ונכנסות המהוות חיזוק לגרסתו (עמוד 1 לפרוטוקול שורות 13-18).

המבקש הדגיש, כי נגרמה לו עוגמת נפש הן מהתייחסות השוטר במעמד ייחוס העבירה, שסרב לשמוע דבריו, הן מעצם הגשת כתב האישום והן מיחס המאשימה כלפיו במהלך הדיון המשפטי בבית המשפט (ביום המענה) עד לקבלת ההחלטה לחזור מאישום.

המבקש קבל על כך שהשוטר לא התייצב לדיון שנקבע לשמיעת הראיות בעוד שהוא, המבקש, כיבד את בית המשפט וההליך המשפטי שנקבע, נמנע מלטוס לבקר את נכדותיו שנולדו בחו"ל והתייצב לדיון (עמ' 4 לפרו' שו' 1-6, 26-28).

המבקש אישר את דברי ב"כ המשיבה כי במועד הדיון האחרון, במהלכו הודיעה לו ב"כ המאשימה על עמדתה לחזור מאישום, היא הקשיבה לגרסתו בסבלנות והתייחסה אליו בכבוד. אף על פי כן הוא סבור, כי יש לפצותו על כי נגרר לבית המשפט פעמיים ועל ההתייחסות אליו עד למועד מתן הודעה.

עמדת המאשימה:

ב"כ המאשימה התנגדה להטלת הוצאות וטענה כי התייצבותו של המבקש לשני דיונים בבית המשפט נבעה מאופיו של ההליך המשפטי.

הוסיפה בא כוח המאשימה וטענה כי לא ניתן היה לסגור את הדוח קודם למועד הדיון שנקבע לשמיעת ראיות, והיא גורסת כי הגעת המבקש לבית המשפט אינה בבחינת טרטור.

ב"כ המאשימה, הסבירה כי למסקנה, כי יש מקום לחזור מאישום הגיעה לאחר שבחנה את חומר הראיות לקראת הדיון, וכי ההחלטה התגבשה סופית ואושרה בבקר יום הדיון ע"י הממונה עליה (עמ' 4 לפרו', שו' 9-12, 42-43).

ב"כ המאשימה טענה כי בעקבות ההחלטה שהתגבשה, התקשרה טלפונית בבוקר יום הדיון לעדי התביעה והודיעה להם לא להתייצב. ב"כ המאשימה לא עשתה כן לגבי המבקש, לטענתה, נמנעה מלעשות כן, כי לא מצאה בתיק התביעה פרוטוקול הדיון האחרון על גביו מופיע מספר הטלפון של המבקש (בית המשפט מקפיד על תיעוד פרטים עדכניים של נאשמים לרבות מספר פלא פון שניתן להשיגם באמצעותו).

על עמדתה הודיעה ב"כ המאשימה למבקש רק ביום הדיון, לאחר ששוחחה עימו בבית המשפט ושמעה את גרסתו (עמ' 4 לפרוטוקול, שו' 19-22, שו' 35-36, 38).

המועד בו הודיעה ב"כ המאשימה למבקש על עמדתה היה לדידה, ההזדמנות הראשונה של המאשימה.

בנסיבות העניין ומאחר שבסופו של דבר לא נשמעו עדויות, סבורה ב"כ המאשימה כי אין מקום להיענות לבקשה להטלת הוצאות (עמוד 4, שורות 42-43).

דין

לאחר עיון בפרוטוקולים ושקילה בכובד ראש טיעוני הצדדים לבקשה, הגעתי למסקנה כי יש מקום לחייב את המאשימה בהוצאות, ולו מכח החלופה השנייה של סעיף 80 (א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, שהינו המסגרת הנורמטיבית בה עסקין וזה לשונו:

"(א) משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד לאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי[נוסח משולב], התשמ"ה -1982 בסכום שייראה בית המשפט".

הדרישה המקדמית לזכות בפיצוי לפי סעיף 80 לחוק העונשין, היא כי נאשם יזכה מן האישום נגדו או כי כתב האישום יבוטל.

הדרישה השנייה מציבה בפני המבקש שתי עילות סף חלופיות, למתן פיצוי:

הראשונה - כי בית המשפט נוכח שלא היה יסוד לאשמה,

והשנייה - כי קיימות נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי.

על בית המשפט לאזן בין אינטרסים נוגדים: מחד הנזק שנגרם לנאשם בעקבות ההליך הפלילי שנכפה עליו ומאידך, האינטרס הציבורי שרשויות אכיפת החוק יבצעו תפקידם באופן ענייני וללא מורא.

על השיקולים השונים והעילות בנוגע לפסיקת פיצוי או הוצאות לפי סעיף 80 לחוק העונשין ראו: 4466/98 ראמי דבש נ' מ"י, פ"ד נו (3) 73, ע"פ 5923/07 ראשיד שתיאוו נ' מ"י, הרכב: א. פרוקצ'ה, ע'. ארבל, י'. אלון, 6.4.09.

העילה הראשונה **"שלא היה יסוד לאשמה"**, צרה ודווקנית ביותר, אשר הטוען לקיומה צריך להוכיח מצב קיצוני של אי סבירות בולטת בהעמדתו לדין. התערבות בית המשפט בשיקול הדעת הרחב של הרשויות התביעה בדבר הערכת חומר הראיות שבידם, תעשה באופן מצומצם, ובמקרים בהם הדבר נעשה באופן בלתי סביר בעליל או קיצוני [רע"פ 4121/09 שגיא נ' מ"י, הרכב הש': א. רובנשטיין, ס. גובראן, ח. מלצר, 2.3.11].

עם זאת, **החלופה השנייה של "נסיבות אחרות המצדיקות זאת"** הינה חלופה גמישה יותר במתכוון, שנועדה לאפשר לשופט מרחב שיקול דעת בפסיקת הפיצויים.

בע"פ 5097/10 גל בוגנים נ' מ"י, הש', מ'. נאור, ח'. מלצר, י'. עמית (23.7.12) נקבע כי במסגרת **העילה השנייה בית המשפט אמור להפעיל סמכותו בגישה רחבה בשים לב לזכויות הבסיס החוקתיות המעוגנות בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו ולשינויים הפרשניים המתחייבים ממנו.**

בגדר העילה על בית המשפט להסתכל על ההליך כולו במבט על ובצורה כוללת (מפנה לפרשת דבש, בעמ' 91, וכן ל ע"פ 1442/12 פלוני נ. מדינת ישראל (26.02.13).

" העילה השנייה שיש בה כדי לזכות נאשם שזוכה בפיצוי והחזר הוצאות היא "עילת מסגרת ועשויה היא לפרוש

עצמה על פני מרחבים עד אופק [עיין ע"פ 5097/10 גל בוגנים נ' מ"י, הש', מ'. נאור, ח'. מלצר, י'.עמית, 23.7.12]. הוצאות.

הנסיבות יכול שנוגעות להליכי המשפט בכללותם, אופי הזיכוי ונסיבות אישיות של נאשם - חיצוניות למשפט. יש ונכון להפחית פיצוי או שיפוי אם נאשם מביא על עצמו במעשים או בהתבטאות להגשת כתב האישום (למשל הטעה את רשות החקירה או נמנע מתגובה להאשמה שהוטחה בפניו).

מן הכלל אל הפרט

במקרה דנן, ביטולו של כתב האישום היה לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (לענין הדעות בהתייחס לסוג הביטול עיין רע"פ 960/99 דני מקמילן נ. מדינת ישראל (26.8.99)).

העובדה כי בא כוח המאשימה הגיעה למסקנה כי יש מקום לביטול האישום לאחר שעברה על חומר הראיות בתיקה לקראת הדיון, ובעקבות מסקנה זו אף הודיעה לעדי התביעה לא להתייב, מלמדת כי לצורך הערכת התשתית הראייתית נדרשה לה בדיקה פשוטה ולא מורכבת, שניתן היה לעשותה מבעוד מועד. לו הבדיקה הייתה נעשית בסמוך לאחר מועד הכפירה או לכל המאוחר, ימים ספורים לפני מועד שמיעת הראיות, **ניתן היה לחסוך הגעתו של המבקש פעם שנייה** לבית המשפט, אם כך היתה המאשימה פועלת היה בכך כדי לחסוך זמנו של המבקש ומטבע הדברים היה בכך גם לתרום לחיסכון בעוגמת הנפש שחש בעקבות ייחוס העבירה ו/או בעקבות אי התייבבות עדי התביעה.

טענתה של רל"ת (אשר נכנסה בעיצומו של הדיון לאולם), כי המאשימה "פשוט" הלכה לקראת המבקש וחזרה בה מאישום **בכפוף** לאי הטלת הוצאות (עמ' 5, שו' 31) עומדת בסתירה הן לתגובת המבקש, כי כלל לא התנו ביטול האישום באי עתירה לפיצוי, והן לתשובת מליאת התרעומת של בא כוח המאשימה, שטענה במהלך רובו של הדיון, לפיה המבקש לא דיבר איתה כלל על הוצאות (עמ' 5, שו' 39-40).

מאחר שהמאשימה הגיעה למסקנה כי יש מקום לחזור מאישום, לאחר בחינת מכלול הראיות בתיק וטרם מועד שמיעת הראיות, ומבלי שעדי התביעה התייבבו, משמע כי התייבבות עדי התביעה למתן עדות לא הכרחית כדי להשפיע על ההחלטה.

בנסיבות, גם אם המאשימה פעלה בתום לב עם הגשת כתב האישום, כי אז התרשלה בכך שלא פעלה מבעוד מועד, כמתחייב מתובע סביר, לבחון היטב את מכלול הראיות בתיק לרבות טענות הנאשם שהובאו לידיעת המאשימה במועד המענה, אם הן אלו שהיטו את הכף לטובת ההחלטה בדבר ביטול האישום.

לאור האמור לעיל, מתקיימת החלופה השנייה של סעיף 80 לחוק העונשין בדבר נסיבות אחרות המצדיקות הטלת הוצאות .

חלופה זו של "נסיבות אחרות המצדיקות זאת" מאפשרת לבית המשפט לשקול שיקולים של צדק אף מקום בו היה מלכתחילה יסוד לאשמה. **שיקול זה** מדגיש את העובדה כי פסיקת פיצויים והחזר הוצאות מהווים **מעין פיקוח על התביעה לשפר ולאזן את מעמדו של היחיד כלפי המדינה** [עיין: ע"פ 4466/98 ראמי דבש נ' מ"י, 22.1.02].

עסקין בעבירה מסוג ברירת משפט. ברירת המחדל הינה תשלום קנס (1000 שח'), שנקבע ע"י המחוקק בצו עבירות קנס. אם נהג מגיש בקשה להישפט, ומורשע בבית המשפט אין הוא נהנה מההקלה, ממנה נהנה אחר המודה בהזדמנות ראשונה.

בית המשפט אינו כבול בגובה הקנס המקורי. משהגיע ההליך לפתחו של בית המשפט קיימת חובה לבחון את מכלול הנסיבות הנוגעות לענישה לרבות חלוף הזמן מהמועד שנקבע לתשלום הקנס המקורי ועד למועד ההכרעה בתיק, שיש לו ערך כלכלי- חיסכון כלכלי.

אם המבקש היה מורשע בעבירה הייתה המאשימה עותרת לכפל מקנס המקורי, לעיתים המאשימה גם עותרת לרכיבי ענישה אחרים בדמות פסילה .

" תכליתה של ברירת הקנס הינה לעודד תשלום קנס ללא התדיינות ובכך להקל הן על האזרח והן על מערכת אכיפת החוק. לאדם יש זכות לבחור במשפט מקום שמשוכנע הוא, כי יכול להוכיח את חפותו. ואולם הבוחר להישפט נוטל על עצמו סיכוי וסיכון: סיכוי, כי יצליח להוכיח את חפותו וימצא חף מפשע וסיכון בכך שיתנהל משפט, על כל הכרוך בכך, לרבות נשיאה בעונש כמתחייב מן החוק. במקרה דנא, משבחר המבקש להישפט, הוא חשף את עצמו לנשיאה במלוא העונש ועצם ההודיה בעת המשפט אין משמעותה, כי על בית-המשפט להטיל את הקנס שהיה מוטל עליו, לולא בחר להישפט" .

[עיין: רע"פ 7223/06, כב' הש' גובראן (12.9.06) (ההדגשות שלי ר.ש.)].

בית המשפט זה הבהיר לא אחת, כי אין מקום להפלות אזרח מול הרשות.

הכלל בדבר חיוב בהוצאות יישום בהדדיות על הצד האחראי למחדל של בזבז זמנו של צד להליך או בזבז זמנו של בית המשפט, כשמדובר בהתנהלות לא יעילה ו/או לא תקינה ו/או רשלנית [עיינו: תת"ע (ק"ג) 3338-09-10 מ"י נ' אלדן תחבורה בע"מ, הש' ר. בן יששכר, (20.1.11)].

באשר לגובה הפיצוי-לבית המשפט שיקול דעת נרחב בשקילת הנסיבות המקימות זכות לפיצוי והוא נדרש לאזן בין זכות נאשם, שלא להיפגע מניהול ההליך, שבדיעבד מתברר, כי לא היה מקום לאישום, לבין החשש להרתעתם של גורמי התביעה [עיינו: רע"פ 7433/05 פלוני נ' מ"י וע"פ 4492/01 דוד עשור נ' מ"י פ"ד נז (3) 734].

בית המשפט ער להוראת סעיף 80(ב) לחוק העונשין ולהוראות תקנות סדר דין (פיצויים בשל מעצר או מאסר) תשמ"ב-1982, החלות לעניין הוצאות. קביעת תקרה לסכום פיצול נועדה ליצור איזון בין הנזק שנגרם לנאשם לבין אינטרס הציבור בהגבלת תקרת פיצוי (עיין ע.פ. מאיר טוויל נ' מדינת ישראל, פד"י נו(4), 450). וכן להוראת תקנה 9 תקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), תשמ"ב-1982.

סיכומי דבר

בענייננו, הנאשם לא היה מיוצג.

לא הוצגו קבלות על הוצאות קונקרטיות.

בתיק נקבעו 2 דיונים (13.3.16, 23.12.15), הנאשם הגיע לשני המועדים.

עדי התביעה לא התייצבות לדיון שנקבע לשמיעת ראיות.

בשים לב למכלול הטיעונים לבקשה, לשלב בו התגבשה החלטת המאשימה לחזור מן האישום, העובדה כי המאשימה הודיעה לעדי התביעה לא להתייצב אך לא עשתה כן ביחס לנאשם, ובשים לב לצורך לאזן בין האינטרסים השונים - אינטרס הציבור למול אינטרס הפרט, הרי המחדל שנפל בהתנהלות המאשימה מצדיק הטלת הוצאות לטובת המבקש (הנאשם) על סך 500 שישולמו ע"י המשטרה תוך 90 יום. מזכירות תשלח ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, י"ד אדר ב' תשע"ו, 24 מרץ 2016, בהעדר הצדדים.